

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytűsdékben.

A gondatlan demokraták.

A koalíciós kormány uralma alatt az a hit erősödött meg az országban, hogy nemzeti politika korszakában élünk s hogy ennek a korszaknak átható ereje lelkesít, munkáltat bennünket a közjó érdekében. Ámde azok, akik ezzel a szellemmel nem rokonszenvöznek, azt bizonyítják, hogy mindez csak látszat, amely tetszetős színével, hangulatával éppen nem közérdekű valóságokat is leplez. Nos, mi ma még nem tartunk ezekkel az elégedetlenkedőkkel s nem is vitázunk velük, mindazonáltal annyit nyíltan megvallunk, hogy egy és más dologgal mi sem vagyunk megelégedve.

Már a kereskedelmi tárca költségvetésének bizottsági tárgyalásakor nyilvánosságra került az a hihetetlen s minden jóérzésű embert felháborító tény, hogy a magyar törvényhozás által alkotott munkásbiztosító pénztárakban, különösen a budapesti kerületiben s a nagyobb városokéban, magas fizetések mellett a magyar nemzet legzabolatlanabb ellenségeinek, a magyarországi szociáldemokratáknak nagy és kis vezérkara gondatlankodik s munkálkodik — Mintha csak a törvény a demokrata vezérek egzisztenciáját akarta volna biztosítani. Dolog nélkül való hivatali állásokban egészen tudatlan emberek

ezekre rugó évi fizetést élveznek a magyar munkásság és munkaadók filléréiből, holott a munkásság nagyobb része nem demokrata, a munkaadóknak pedig csak igen csekély százaléka szociáldemokrata.

Amikor ez a hír köztudomású lón, az ipartestületek, országos egyesületek siettek Nagy Emil orsz. képviselő idővzlésére, mint aki ezt az arcpirító dolgot legelsőbben hozta nyilvánosságra. A kormánynak sem igen tetszett a dolog s novelláris intézkedést ígért ennek a tarthatatlan állapotnak a megváltoztatására. S íme most, amikor ez a novella bizottsági tárgyalás elé került, Nagy Emil megtoldja multkori leplezését s megdönthetetlen adatok nyomán név szerint is közzé tette a *Magyarország* c. napilapban a busás fizetést élvező szociáldemokrata vezérek és vezérkéek névsorát.

Hallatlan! Százegy demokrata apostolt fizet a magyar államból alkotott munkáspénztár. Fizet pedig, hogy csak a nagyobbakat említsük, Bokányinak 6000, Kürschner szabónak 5200, Bródi Miksának 4000, Horoytitz titkárnak 3600, sőt Kis Adolf hát osztályt végzett szakártnak 11 ezer koronát. A legtöbbnek a fizetése 2400—3600 kor. közt változik. A budapesti pénztárnál két orvos 14—14 ezer korona fizetést huz, akik azután a többi orvost is irányítják. Mindezt tetézi

még az a szinte felügyelet nélkül való gazdálkodás, amit főképen a budapesti kerületi munkásbiztosító pénztárban üznek s amely a pénztárnak már is óriási károkat okozott.

Bun volna, ha ezt az állapotot a kormány tovább is tűrné. Szégyenfoltja marad ennek a nemzetnek mondott korszaknak, hogy a nemzet ellenségeit, a magyar állam ócsárlóit és előségeit éppen maga az állam tartja fenn a munkások s a munkaadók keserves befizetéséből. Most, amikor az egész vonalon üdvös szerénykedéssel folyik a népmentő társadalmi munka s amikor komoly nemzeti munkára az egész magyar népet egygyé s erőssé kellene forrasztani, a legsúlyosabb tévedés volna a nemzet ellenségeinek erősítése. Kihívó kontrasztja ez a mai kormányzati szellemnek s törekvéseknek s éppen azért meg kell szűnnie.

Maga a munkásság s a munkaadók nagy tömege fogjon össze s követelje bátran ezeknek a visszaéléseknek gyors korrigálását. Fejezze ki nyíltan, hogy a munkásság s az iparosság javára törekvő kormánypolitikának ez az ellentét nagy szépségtübbája s hogy a nagy érdekekért folyó harcban nem jó módszer a következetlenség s a megalkuvás.

Hisszük, hogy Nagy Emil leplezése nagy hasznára lesz a munkásbiztosító

Az inkvizíció.

Mi a valóság a sok hazugság között?

Irta: Petrányi Ferenc tanítóképző-intézeti tanár.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —
(Folytatás.)

Az inkvizíció „ártatlan” áldozatai.

Az ember szíve olyan, mint a hangszer; a legkülönfélébb érzelmeket válthatjuk ki belőle, csak tudjunk játszani rajta. Öröm és bánat, szánakozás és gyűlölet nagyon könnyen váltakoznak benne. Ellenségeink jól számitanak. A legsötétebb színekkel festik az inkvizíció hivatalnokait, ugyanakkor az ártatlanság köntösébe öltöztetik az inkvizíció „szegény szerencsétlen áldozatait” s az üres fejt, szük látókörü embereknél kész a hatás. Hogy az igazság és az igazságosság mit szól mindehhez, avval már nem törődnek. Aki- ket az inkvizíció bűnösnek ítél, akiket az állam a törvény szigorával sujt, azok iránt csak úgy áradozik az a beteges érzékösség, de azokkal az áldozatokkal, kiket az eretnekek bánálmaztak vagy megölték, senki sem törődik. Pedig ezek az

eretnekek kissé kegyelenebbek voltak, mint az imént említett törvények! Már Agoston írja a donatista eretnekről: *Akiket hatalmukba kerítették, azokat tűzbe vetették vagy a mélységbe taszították, mintán hiszart szemekbe, a mi kedvenc szokásuk volt, meszet és ecetet önlöttek.* Parityák- kal és borzasztó fűtykösökkel, melyeket ők maguk „Izrael”-nek gúnyoltak, vonultak ide s tova... Vajjon igazságtalan tett volt-e, hogy minden biztonságnak ily ellenségei ellen a császár hatalmát hívjuk segítségül? (Agoston Unit. eccl. 19. 20.) Városokat lerombolni, a lakókat felkoncolni, a nőkkel erkölcsstelenül visszaélni: ezt mind elnéz- zük csak azért, hogy az inkvizícióban leheszen rugni és gyalázkodni? Ha az inkvizíció hetekig, hónapokig tartó tárgyalások után a törvény és jogszokás alapján ítéletet hoz e vallási őrgöngök büntetési fölött — az kérelhetetlen szigorúság és barbárság; a köznyugalmat állandóan veszélyeztetni, a szent helyeket megbecsteleníteni, véd- telen emberek verést kiontani: az „csekély dog- matikai eltérés”, az a „szabad kutatás elve” a „szabadság és felvilágosultság szelleme.” Így le- het fércregényt csinálni, ostobaságot terjeszteni, de nem oknyomozó (!) történelmi tankönyvet vagy komolyságra számot tartó lexikoni és hírlapi ismertetést írni.

A visszaélésekért ki felelős?

Ha egyesek mint pl. mindjárt az inkvizíció felállítását után a domonkosrendi szerzetesek vagy marburgi Konrad világi pap tulszigoruan jártak el, az nem írható az egyház rovására; a pápa épen ezen szigorúság miatt az inkvizítori megbí- zatást a domonkosoktól visszavonta s újból a püs- pökre ruházta. Hogy egyik-másik inkvizitor az előirt rendeletek és utasítások ellenére is vissza- éléseket követett el, ezt csupán annak az egyes embernek s nem az intézménynek kell betudni. A pápák maguk (IV. Ince, VIII. Bonfác, V. Kele- men) szigoruan ellenőrizték az inkvizíció műkö- dését, a tulszigoru vagy igazságtalan ítéleteket megsemmisítették s a hatalmukkal vissza élő inkvizitorokat állásuktul megfosztották.

Az inkvizíció napjainkban.

Meg kell még jegyeznünk, hogy az egyházi inkvizíció a századok folyamán különböző át- alakításokon ment át s még ma is fenáll, mint a legfőbb római bizottságok (kongregáció) egyike. Neve: Congregatio Sancti Officii. Hit és erkölcs körébe vágó ügyekben ez a legfőbb ítélőszék. Itélkezik az eretnység, hiithagyás, hitszakadás, a szentségek kiszolgáltatása körül előforduló vis- szaélések dolgában. Legfőbb tekintélyével dönt a

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOS

VÁSZON, ASZTALNEMŰ ÉS ÁGYNEMŰEK ÁRUHÁZA, SZEKESFEHÉRVAR,
— BARÁTOK ÉPÜLETE, AZELÓTT ÖZV. HANEL ANTALNÉ-FÉLE ÜZLETHELYISÉG. —

Mai lapunk 4 oldal.

00000105

pénztárnak s hasznára lesz a nemzetközietek elleni szép sikerrel folyó keresztény mozgalomnak is.

UJDONSÁGOK.

A fény, a tűz. Székesfehérvár városa szintén kivészi részét abból a nagyszabású mentőakcióból, amellyel a könyörületesség szívű emberiség siet az elemek csapása által földönfutóvá vált szerencsétlen embertársaink segítségére. Városunkban gyönyörű költői viszhang fele a szerencsétlenek jankéntésaira. Philipp István, a főgimnázium kiváló tanára költői szépségekben; megkapó gondolatokban gazdag, ódai szárnyalású költeményt írt, amely a város kiadásában jelent meg s amelynek jövődelme nagyobb részben az a jankéntés bányásztrófa, kisebb részben a messzinai földrengés által hajléktalanná vált szerencsétlenek felszólítására fordítatik. Az elegans kiállításban megjelent költemény 30 filléért minden könyvkereskedésben kapható. Ugy hiszük nem kell külön ajánlanunk közönségünk figyelmébe.

A városi közgyűlésről szóló tudósításunk, minthogy lapunk az összes lapokat megelőzve jelenik meg, mai számunkról lemaradt.

A lemeretterjesztő felolvasások. A helybeli kath. főgimnázium dísztermében négy vasárnap egymásután ismeretterjesztő felolvasás lesz, melyek az igazgatóság a tisztelt szülőköt és az érdeklődő nagyközönséget ez uton tisztelettel meghívja. Az első felolvasást február 28-án „A modern irodalom hatása” címmel Károly Ignác ciszt. r. főgimn. tanár tartja. Kezdeté délután 5 órakor. Belépti díj nincs, külön meghívót nem küldenek.

Halálhíradás. Özv. Mellán Edéné 70 éves korában elhunyt. Temetése ma délután 3 órakor volt a Rákóczi-utcai gyászházban.

A csákvári népszövetség egy évi fennállás után két örvendést nyújt mutathat fel, a tagok örvendetes szaporodását, (373) és intenzív belső tevékenységét. Segítségükre van a Cecília-

főltt vajjon ez vagy az a tétel nem foglal-e magában eretnekséget s hívó katolikus ember vállalhatja-e azt vagy sem. Tagjai biborokos s a legkiválóbb hittudósok. Elnöke a pápa. Itéleti bír a legnagyobb tekintélynek örvendő és irányadók, mégsem családokhoz tartoznak, csak a pápa azokat magáévé nem teszi és ex cathedra ünneplésen ki nem hirdeti. Ügyvitel az egyház jog elvei szerint történik; működését nagy körültekintés és kiváló szelidég jellemzi.

A Spanyol inkvizíció.

Kétszázötven évvel az egyházi inkvizíció felállítására után Spanyolországban egészen különös okokból életbe léptették a sokat emlegetett spanyol inkvizíciót. Itt nem az albiak vagy más középkori eretnekség terjedésének megakadályozásáról volt szó. A 15. század vége felé Spanyolországban ezen eretnekeket ugyiszólván csak a hírlukból ismerték. A spanyol inkvizíció különleges jelensége annak az évszázados élet-halál-harcnak, melyet ez ország területén Kelet és Nyugat, a kereszténység és annak esküt elleneségei, Európa népei és a szivós szemita faj viltak meg egymással. A Spanyol inkvizíciót csakis ezen önvédelmi harc szempontjából lehet igazán megérteni: *a keresztény nemzeti királyság fegyvere volt ez a hatalmában elbizakodott zsidóság ellen.*

A zsidóság hatalma Spanyolországban.

Spanyolországban már a kereszténység legelső századaiban meg volt a keleti, szemita veszedelem. Az Afrikából bevándorlott zsidók igen korán nagy hatalomra tettek szert ez országban. 589-ben a 3. toledói zsinat erősen kikelt a zsidók nagyarányú rabzsolgáskodása ellen. A góth királyok több elrendelték, hogy erőszakkal meg kell őket keresztelni. Bár ez ellen az erőszakos térítés ellen a 633-ban tartott

egylet is, amely Reichenbach Ferenc kántortanító vezetésével szebbnél szebb dalokat tanul be és ad elő.

Iskolalátogatás. Vármegyénk agilis főispánja Széchenyi Viktor gróf a múlt héten köruton volt a mőri járásban, hogy az ő mindenre kiterjedő figyelmével és jóakarásával ellenőrizze az ügyek helyes menetét. Mult heti útjában különösen az iskolákra terjedt ki figyelmé, a járás német ajku iskoláit kereste fel, ahol mindenütt örömmel győződött meg a magyar nyelv sikeres tanításáról.

A kultuszminiszter leiratban adja tudtára a városnak, hogy a felsőbb leányiskola VI. osztályt végzett növendékek, ha gyógyszerészi pályára lépnek kötelesek pótló vizsgálatot tenni. A vizsgálat anyaga azok a tárgyak, amelyek a gimnáziumi tantervben előirt tanulmányokból különböznek.

Sorszhuzás. A Jótékony Nőegylet f. hó 23-án d. u. tartott sorszhuzását a következő nyerdő számokat húzták ki: 59, 83, 75, 77, 94, 206, 224, 226, 250, 312, 327, 332, 341, 345, 378, 401, 422, 441, 459, 490, 516, 522, 594, 598, 605, 610, 631, 671, 711, 801, 811, 812, 837, 859, 875, 884, 890, 915, 927, 929, 931, 936, 977, 980, 1001, 1015, 1031, 1044, 1069, 1075, 1082, 1090, 1111, 1142, 1161, 1194, 1200, 1224, 1229, 1264, 1270, 1297, 1302, 1304, 1358, 1362, 1376, 1393, 1404, 1406, 1409, 1441, 1487, 1519, 1528, 1529, 1531, 1546, 1572, 1628, 1643, 1657, 1666, 1685, 1702, 1738, 1739, 1780, 1789, 1805, 1812, 1816, 1834, 1835, 1861, 1871, 1893, 1904, 1915, 1939, 1964, 1977, 2007, 2020, 2035, 2048, 2093, 2120, 2148, 2177, 2222, 2257, 2329, 2357, 2360, 2379, 2393, 2409, 2410, 2414, 2415, 2426, 2433, 2455, 2472, 2487. — A nyerevénytárgyak özv. Dubovszky Károlyné lakásán Megyeter (Lauschmann-féle ház) átvették.

A gazdasági cselédok nyugdíja. Minden munkaadó köteles a szolgálatában álló minden egyes gazdasági cseléd után a gazdasági munkás- és cselédpénztár javára 120 fillért a községi előjáróságnál (városi tanácsnál) adomódjára befizetni. A 120 fillért meg abban az esetben is egész összegében kell megfizetni, ha a cseléd a munkaadónál nem is egész évben hanem csak egy hónapig szolgált. Eppen ezért a 120 filléres

toledói zsinat erélyesen tiltakozott, a királyok mégsem tágtottak. A zsidók, hogy a törvények szigorúságát kikerüljék, szinleg meg is keresztelkedtek; *de szívükben annál inkább gyűlölték a keresztény lakosságot*, amellyel a századok folyamán nagyon sokszor meggyűlt a bujuk. A pápáknak és a spanyol püspököknek kellett őket a lakosság dühétől megmenteni II. Sándor pápa (1061—73) az összes spanyol püspökökhöz körlevelet intézett, melyben dicsőítte őket, hogy helyesen jártak el, midőn a zsidókat megvédték és lemeszárolásukat megakadályozták. Ugyanezt tette százötven évvel később III. Honorius pápa.

Azonban a zsidók sokkal szívósabbak voltak; az üldözések dacára hatalmuk egyre gyarapodott. X. Alfonz király idejében ott találjuk őket a legfőbb udvari méltóságokban; ők voltak a királyok és grandok jószágigazgatói és kincstárjai. Külön bíróságuk volt s külön törvények szerint ítélkeztek fölöttük. Kiváltságokhoz jutottak; miként a nemeseket, úgy őket sem volt szabad külön királyi parancs nélkül elfogni. Az ország s a királyok szorult anyagi helyzetét csunya módon kihasználta épen úgy, mint hazánkban II. Endre és IV. Béla idejében. Az adók, sójvédékek, vámok és révek bérleti ők voltak. Mint Magyarországon, úgy ott is polgári peres ügyekben a keresztény ember tanusága zsidók ellen nem volt tekintetbe vehető; *a zsidónak az esküje döntő volt a keresztényével szemben.*

100 százaléknál is nagyobb uzsora engedélyezést vívták ki maguknak. Jövedelmező foglalkozások a többi közt az emberkereskedés volt. A spanyol kortések és zsinatok ismételtén sürgették kiváltságaik korlátozását. A nép sokszor fellázadt ellenük. Érezték veszedelmes hatalmát annak a zsidóságnak, mely Spanyolországtól Kináig erős keresztényellenes szövetséget alkotott.

hozzájárulási díj-fizetése céljából köteles a munkaadó minden cselédváltozást a községi előjáróságnál (városi tanácsnál) haladéknélküli bejelenteni. A 120 filléres hozzájárulási díjat azon cselédek után, akik már az előző évben is ugyanazon munkaadónál szolgáltak, legkésőbb ápr. 1-ig, a változott és újonnan felfogadott cseléd után pedig a szolgálatbalépéskor azonnal meg kell fizetni.

A csákvári k. legényegylet hó 21-én, a kath. kör termében tartott mulatsága fényesen sikerült. A „Hushagyókedden” c. bohózatot az egész intelligencia jelenlétében általános tapsvihár és tetszés közt játszották. A sikerben nagy érdeme van a leit-es kath. Legényegyleti ifjaknak és a vezetőségnek.

Vizkárosultak javára. Székesfehérvári vízáradás által károsultak javára dr. Saára Gyula polgármester ivén folytatóla adoztakat 1909. évi február hó 23-ig. Id. Pappenheimné 50 kor., a szefehérvári izr. vallásköztség előjárósága 45 kor., báró Gudenusz Ervin 20 kor., Grünfeld Jakab 20 kor., Dr. Platz Bonifác 20 kor., Tu:án József 10 kor., Kohn Adolf 5 kor., Lits Ferenc 4 kor., Fittler Béla 3 kor. Összesen 135 kor. az előzőleg már kimutatott összeg 1375 kor. 30 fill. Összesen 1512 kor. 30 fillér.

Elítélt szocialista vezér. Másfél csztendővel ezelőtt a székesfehérvári szocialista munkások két párttitkárak eltoloncolása miatt tiltakozó népgyűlést tartottak, a melyen a budapesti közép-pont kiküldöttje Klárk Ferenc és Bencsik István kömives mondtak izgató beszédeket Az Építőiparosok Szövetsége ellen. A beszédek miatt a két szónok osztálygyűléstre való izgatásért került a vádlottak padjára. A székesfehérvári királyi törvényszék azonban a két vádlottat fölmentette, azzal a megokolással, hogy az Építőiparosok Szövetsége nem osztály, hanem érdekcsoport. A budapesti királyi tábla megsemmisítette ezt a fömentő itéletet és Klárk Ferencet hat hónapi államfogházra és 600 korona pénzbüntetésre, Bencsik Istvánt pedig két hónapi államfogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte. A Kuria ma Pongrácz Jenő bírói elnökségével tárgyalta a vádlottak részéről bejelentett semmisségi panaszokat. A legfelsőbb bíróság Ladányi Ármán dr. védő fölszólalása után Bencsik Istvánt fölmentette a vád alól, mert nem izgatott a munkaadóktól ellen. Klárk Ferenc büntetését azonban a Kuria a semmisségi panaszok elutasításával helybenhagyta.

Mozsi. Az Otthon kávéházban (Kossuth-utca 17.) minden szombat, vasárnap és hétfőn mozgófénykép előadások. I. rendű képek. Szenzációs műsor. A zenét *Parádi* Gusztó hírneves zenekara szolgáltatja. Szabad bemenet. Buffet. Mérsékelt árak. Színházi vacsora 60 kr., mely áll sonka, tea, tojás, vaj és kenyérből.

Érdekes házasság. Igazi farsangi izü hí, kár, hogy lekészt a farsangról. A dolog úgy történi, hogy özv. Pap Ignác, helybeli takaros menyecske férjének halála után megunta az árva életet s házassági tervekre gondolt. A terv azonban csak terv maradt, özv. Pap Ignác bennmaradt a szomorú özvegyiségben. Végre gondolt egy merészet és nagyot s szövetségre lépett Lovászi Nagy Istvánnéval, akit azzal bizott meg, hogy szerezze férjhez. Nagyné az ő bevallása szerint kerek 200 koronás ígéretet kapott a siker esetére. Az előlegképen kapott 100 koronát zsebre vágta, azonban a tervet keresztülvinnie nem sikerült. Radics György, a házasságra kiszemelt városatya sehogy sem akart belemenni a felajánlott házasságba. Sok huza-vona után aztán más fordulatot vett a dolog; özv. Pappné férjhez ment ugyan, de nem Radics Györgyénél lett, hanem Sztámári Józsefnél. Ez a dolog természetesen kelemetlenül érintette a házasságközvetítéssel megbizott Nagynét, mert férjhez Sztámáriné visszakövetelte a töle a pénz, egyszerű kölcsönnek nyilvánítván a rendelkezésre bocsátott 100 koronát. A dolog törvényes elbírálás alá került. Letárgyaltatván, a bíróság 20 korona farsángi díjat állapított meg Nagyné asszonynak. Nagyné persze most bopzankodik, az ifju pár pedig humorosan tér napirendre a történtek felett.

— **Hirtelen halál.** Zsigmond Mihály 82 éves József utca 30/a szám alatt lakó nyugalonba vonult bérkocsis, aki a 48-as szabadságharcban, mint honvéd küzdött a hazáért, folyó hó 23-án délután 2 óra tájban lakásáról a városba igyekezett. Amint a József- és Rákóczi-átca sarkára ért, hirtelen összeesett és meghalt. A mentők a városi hullaházba szállították. A halál oka szív-szélhűdés.

— **Öngyilkosság.** Dombi Agoston igari gazdát szőlejeinek préházában nagy vértócsában holtan találták. Mellette egy forgópisztoly, amiből arra következtetnek hogy öngyilkos halállal mult ki.

Egy különálló ujan épült, teljesen modern 5 szoba, cselédszoba, fürdőszoba, éléskamra, konyha, külön mosókonyhaból álló villany- és vízvezetékkel ellátott lakás augusztus 1-re kiadó. Honvéd-u. 1. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

— **Farsang vége.** A Vörösmarty-kör hangulatos víg táncestélyt rendezett farsang keddjén. A kicsiny, de válogatott közönség kitűnő kedvben ropta a táncot s vetett véget az idei sovány farsangnak.

— **Szerencsétlen játék.** Erős Mari 3 éves kislány, egyik seregélyesi bognár lánya, 5 éves bátyával játszott. Közben a fiu felvágta 3 ujját.

— **Farsangi baleset.** Farsang keddjén este nagy gyerekbált csapott, Schwarz Soma Malomutcai vendéglős. A bála hivatalos volt az egész környék gyerekhada, hogy a Soma intenciói szerint hadd szokjanak hozzá idejében a korcsmai dorbézóláshoz. Hanem a bálon súlyos kivételű baleset is történt. A szokákat zsufolásig megtöltő gyereksereg nehezen izgott mozgott kedve szerint a szüktéren. Így történt, hogy a Fekete Imrét pajtásai ledöntötték a lábáról s patkos csizmájukkal rátiportak. Csak csupa véletlenségéből. Fején és derekán szenvedett súlyos sebesüléseket. A fiu elájult, úgy hogy orvosi segítség után sietett környezete. Sebeit Pataki Armin dr. kötözte be, akinek véleménye szerint a sebesülése életveszélyes. Talán ezzel a gyerekbállal lesz vége Fekete Imre 12 éves életének.

Egy 5 szobából és mellékhelyiségekből álló emeleti utcai lakás Megye-tér 13 sz. a. f. évi május hó 1-re kiadó.

— **Sodrófás menyecske.** Lakatos Károlyné és Bognár Ferencné váli iskolok régi haragjuk elintézésékepen össze kaptak a napokban. Lakatosné sodrófával és egy fazék forróvízzel lépett a gyűlölt Bognárné elé s nyakon öntötte forróvízzel. Természetesen a sodrófát sem hagyta vesztegelni. Bizony nagy baj származik a dologból, ha Bognárnénak időközben segítő társ a nem akad a két Oláh-lányban. Persze ezzel egészen más fordulatot vett a dolog, a három szövetségess anyyira helyben hagyta a támadó némbert, hogy életveszélyes sebesülést szenvedett. Még a bíróság ítélete hátra van.

SZINHÁZ.

Kedd, febr. 23.

Déri Béla jutalomjátéka.

Ármány és szerelem. A mit eddig hangsúlyoztunk, most is ismétljük. A jutalomjátékok darabválasztásait nem tartjuk annyira szerencsésnek, mint a hogyan azt az a nagy ambíció, az a páratlan szorgalom megérdemléné, amelyet ráfordítanak. Igaz, hogy Schiller műve mint kortörténeti jelenség érdekel. Szép tudnunk, hogy 100 esztendővel ezelőtt milyen darabok hatása alatt sirtak tele a leányzók egy előadáson féltucat zsebkendőt. Ma már megmosolygjuk, a ki ezeket a levegőben élő, egy merész fantázia szédültes meséit a szíve mélyéig méghatva nézi. Mi szeretjük a romantícizmust, de úgy, ha a való élet talaján mozog. Az Ármány és szerelem idegen már ami világunknak.

A főszerep azonban roppant hálás volt Dérire nézve: Egész idő alatt jóformán mindig a színpadon láttuk. Nekünk szimpatikus a Déri

egyénisége is, játéka is. Nyolc év óta látjuk színpadunkon s ez a művészig hosszú idő nem koptatta őt el szemünkben. Bonvíván szerepekben ritka népszerűsége tett szert, a hatalmas szenvedélyeket, a sórt mozgást, eleven életerőt követelő játéka, nagy szorgalma, még nagyobb munkássága évek óta a színpad egyik oszlopává avatták őt.

A közönség hálás volt iránta, szép házat hozott össze kitüntette tapsaival, sőt babérral (erre azonban valami izléstelen kéz kalbászokat, aggatott. No ettől megkímélhetne volna Déri.)

Dérin kívül Kovács, Sinkó, Bátori tüntették ki magukat.

Szerda, febr. 24

— **A becsület.** Tóth Juliska bemutatója. Semmi okunk nincs arra, hogy ne a legnagyobb öszinteséggel hangján s a legelfogulatlanabb kritikuss álláspontjáról mondjunk ítéletet. Igaz, nincs még talán 19 éves sem a szerzője, de — úgy látszik — professzionatus író, vagyis annak készült, a kinek talán hivatása leend a szépirodalom s ez a körülmeny megengedi, sőt követeli, hogy a szokásos és obligát udvariasság helyett az igazságosság mérlegére tegyük a Becsületet.

A tartalma ez: Egy fiatal pár az esküvő előtti napok édes szerelmi mámorában él. Kedves cevegek, fogadkozások az örök, a sirig tartó szerelemre.

Szinte látjuk és halljuk benne Tóth Juliska tárcáit, a melyeknek legalább fele egy férjhez menni vágyó leány álmainak szines festéséből áll. Az első felvonásba ezen a kedves szerelmi vonzódáson kívül csupán a menyasszony hadnagy bátyjának szomorú szeptiméi szövik bele a következő felvonás szálait. A második felvonás egy borzalmasan ható eseményt tár elénk, a mire már lérszültünk is. A bankhivatásban vagyunk egy igazgatósági ülésen a hol kislú, hogy a bankigazgató, a menyasszony atya 100 ezer (egy kicsit sok) koronás váltót hamisított. Ez a második felvonás eseménye s a hosszú időt az tölti ki, hogy ezt teleplezi először a bank, aztán hadnagya fia előtt a bankdirektor, aztán a bank szolgája előtt újra a bankdirektor. A hadnagya kétségbeesik (egyénisége sok vonásban hasonlít a Császár katonáinak egyik szerepéhez.) Ez a felvonás a darab legmozgalmasabb és legérdekesebb része. Az első felvonás ábrándokba ringatott, a másodikban borzalmas realizmus vezres ostorcsapásait éreztük a lelkünkben. Van mozgalmassága, gondolatai, szenvedélyei egész a kétségbeesésig. A harmadik felvonás azonban csak a másodiknak a folytatása már szintén — nem a bankár irodájában, hanem a menyasszony szobájában, a kinek szintén előtünk kell megtudnia a borzalmas valóságot, előtünk kell eljátszania a lesújtó csapás okozta fájdalokat. Így kell cselekednie a mamának, hasonlóképen újra és újra a hadnagynak, sőt a méltóságos völegénynek is. Ez a felvonás már fáj. Hiszen mi rég tisztában vagyunk már a valósággal, tudjuk mi érte őket és mi fog fájni nekik, sőt azt is tudjuk, hogy minek kell — a legvalószínűbb színpadi igazság szolgáltatás szerint — a büntetésnek lenni: hogy a bankdirektor főbe lövi magát. A szerző azonban nem enged bennünket ettől a szomorú képtől. Még a völegény és a menyasszony tragédiáját is végig kell néznünk. A menyasszony nem akar megbékülni a rettenetes gondolattal, hogy neki örökre el kell hagynia völegényét. Elmegy a lakására és ott könyörög neki tétlen álva, hogy vegye el. A völegény kétségbeesik, hiszen szerette és szereti volt menyasszonyát, de a gondolat, hogy elvehet-e egy olyan leányt, a kinek az apja nem becsületes ember többé, megköti a kezeit. Ezért kér halasztást mi ezt a kínos küzdelmet nézzük végig, míg végre egy pisztolydurranás hallik, az apa kün agyonlötötte magát s a leány holtan rogy össze.

Sok szép, kedves tulajdonsága van a darabnak, a leányalmok édessége, kétségbeesés martyrtörvisei szívünkhoz szóló érzelmekeket váltanak ki. Nagy hibája azonban, hogy a meseje öt perccel sem vesz igénybe. A többi a tárcáiró hangulatainak festése. Pláne az utolsó felvonásnál úgy éreztük, mintha a szerző megnézné az óráját s mivel látja, hogy nincs még 10 óra, tehát hozzáfűz még egy felvonást.

A játék jó volt. A mint halljuk, Kovács mindent elkövetett, hogy a dramaturgiai általa

kitások és simitások által minél színesebb legyen az előadás s a színészek, különösen Sinkó (a menyasszony) Déri (a hadnagya) és Kovács (a bankár) mindent elkövettek szép sikerért. Kivülük Gyenist (a völegény) Bátorit és Tombornét s pardón! Vámost dicsérjük, a ki valóban kiemelkedő szerepet csinált az inasból. Csodáljuk azonban a második felvonás bank direktoriumát. A Hotel Ponty mellett stilszerűbben elképzeltettük volna azokat a jó urakat, mint a bank zöld asztala mellett.

A közönség! — bizony a közönség nagyon gyengén viselte magát. Egyesek buzgó és valóban tiszteltreméltó jóakarataink sikerült a földszint páholyait televerbuálni, az első emeletig azonban megfagyott a lelkesedés, a földszint pedig szintén csak lézengett a fehér hollóktól. Pedig ez a darab valóban többet érdemelt volna. Sokkal rosszabb és sokkal értékletlenebb dolgokért tudott a mi közönségünk lelkesedni. A direktor, a ki azt a vakmerő hitet merete táplálni, hogy az első előadás talán szufolt házat hoz össze, csütörtökre második előadást jelzett belőle, hirtelen lemetéltette a színpapokról a Becsületet és kihirdette, hogy Nebánts virággal akarja a közönséget hirtelen meghódítani. A jelenlévő közönség aztán tüntetett a jóakarattal. Olyan szükkőrti de mégis nagy-szerűtűt aprsa legizmosabb tenyerek is csak dagadó önértzettel emlékeznek, a milyen a tegnapi volt. A szerzőnek minden felvonás után többször is meg kellett jelennie a függöny előtt s elfogadni az igazán csinos virágcsokrot s a jóakarók üdvözlétét.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Székesfehérvári Hírlap. Válaszunk egészen rövid. Tisztelt lapírtásunk állításainak és vádjainak megerősítésére érveket kértünk. Egyetlenegyvet se kaptunk. A lapunk tárcarovatában közöltekre azt mondja: naivítások. A nélkül persze, hogy ol-vasta volna, — mert hiszen még eddig csak két kis közlemény jelent meg. Egy hazá-áruló és expar remhístorai valóságok; azoknak kellő értékükre való leszállítása naivítás. Pedig ezeket olyan protestáns tudósok is támogatják, mint Ballagi Aladár dr. a ki a mellett, hogy történetirő, még függetlenségi párti képviselő is (no ez az utóbbi körülmény talán meg fogja győzni lapírtásunkat.)

A néppárt tagjainak hazafiatlanságára vonatkozó vádak szintén nem bizonyítékokkal támogatja, hanem régi, százsor megvedett frázisokat ujit fel. Pedig nem kevesebbet kérdeztünk, mint azt, hogy mennyivel áll alatta a néppárt Kossuth Ferenc hazafiságának?

Egyébiránt mi alternatívát állítottunk fel: tessék bizonyítani, vagy pedig azt kell hinnünk, hogy nem tart igényt arra, hogy állításait komolyan vegyük. Bizonyítást nem látunk.

Alulírt légszeszgyár igazgatósága a legjobb minőségű sziléziai darab köszénből előállított

Coakszának

métermázsája 4-40 koronáért a légszeszgyárban ajánlja azon kedvezmény mellett, hogy aki 3 métermázsát, vagy ennél nagyobb mennyiséget vesz egyszerre, annak a légszeszgyár a saját fuvarán a coakszot helyben a házhoz (a ház kapujáig) szállítja fuvardíj nélkül. Az ugyanazon köszénből előállított

Kátrányának

métermázsáját pedig 6 koronáért ajánlja szintén a légszeszgyárban, előleges készpénzfizetés ellenében. Vagon rakományként külön megjegyzés szerint.

Kátrányunk nagyon alkalmas azülikarók festésére és mindennemű fa konzerválására.

Székesfehérvári légszeszvilágítási társulat igazgatója:

MRAZ V.

MEGHÍVÓ.

A „SZÉKESFEHÉRVÁRI KERESZTÉNY FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET“

f. 6. márc. 7-én délelőtt 10 órakor

a belvárosi Kath. Kőr. helyiségében tartja

Rendes évi közgyűlését,

melyre a szövetség tagjait tisztelettel meghívja az Igazgatóság.

A közgyűlés tárgyai:

1. A zárszámadások, az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentéseinek tárgyalása s a tiszta jövedelem felett való határozat.
2. Három rendes és két pót-felügyelő bizottsági tag választása.
3. Esetleges indítványok (ha legalább három nappal a közgyűlés megtartása előtt beadnak. (Alapszabályok 29 §.)
4. Két tag kiküldése a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.

Hirdetéseik jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban, Szt-István-tér.

Székesfehérvári Kereskedelmi Bank.

Hirdetmény.

A Székesfehérvári Kereskedelmi Bank 1909. évi február hó 14-én tartott rendes évi közgyűlésén elhatározta, hogy 300.000— K részvénytőkéjét 450.000— K-ra emeli. Ebből a célból kibocsátandó 500 drb 300 korona névértékű új részvény — alapszabályaink 4-ik §-a által az eddigi részvényeseknek biztosított elővételi jog figyelembe vételével — átvehető a következő feltételek mellett:

1. Az elővételi jog gyakorlása céljából a részvények 1909. évi március hó 1-től 31-ig az intéztnél a hivatalos órák alatt lebélyegzés végett bemutatandók. A mennyiben az elővételi jog ezen megállapított határidőn belül nem gyakoroltatott, az végleg megszűnt.

2. Minden bemutatott régi részvény után egy elővételi elismervény állíttatik ki és két ily elismervény alapján egy drb új részvény vehető át. — Fél részvények nem adatnak ki.

3. Az új részvények vételára:

darabonként	K 700—
3 havi kamattérítés	„ 10—
bélyegilleték és költség	„ 5—

összesen 715 koronában

állapított meg, mely vételár egy összegben vagy elővételi jog gyakorlásakor vagy legkésőbb 1909. évi november hó 1-éig fizetendő be, mely utóbbi esetben azonban 1909 évi április hó 1-től járó 6% késedelmi kamat számíttatik fel. 1909 november 1-ig nem érvényesített elővételi elismervények hatályukat veszítik.

Az új részvények a vételár lefizetésekor adatnak ki és már a folyó évben elérendő nyereségben részesülnek.

Székesfehérvár, 1909 február hó 15.

AZ IGAZGATÓSÁG.

A Székesfehérvári Keresztény Fogyasztási Szövetség mérleg-számlája

Vagyon. 1907. január 1-től—1908. december 31-ig. Teher.

	K.	f.		K.	f.
Készpénz	704	29	808 drb. üzletrész á 10 kor.	8080	—
Árukészlet	17884	80	Áruhitelzők	11330	90
Adóok	7010	97	Tartalékalap	5803	52
Felszerelés	760	55	Egyenleg mint nyereség	1125	74
20% leírás	152	11			
Egy központi szövetk. részjegy	100	—			
Egy havi házbér	131	66			
	26440	16		26440	16

Kiadás. Vesztesség-nyereség-számla. Bevétel.

	K.	f.		K.	f.
Házbér	1580	—	Áruknál nyers bevétel	15404	04
Személyzet fizetése	6338	66	Központi részjegy után	4	—
Szállítási költség	2412	24			
Üzleti költség	2346	41			
Adó	611	89			
Tözsde és italmérési adó	288	—			
Fogyasztási pótladó	552	99			
Felszerelés 20%	152	11			
Egyenleg mint nyereség	1125	74			
	15408	04		15408	04

1907. december 31-én volt 455 tag 803 üzletrésszel, 1908 évben belébett 11 tag 21 üzletrésszel, kilépett 9 tag 16 üzletrésszel, 1908. december 31-én van 457 tag 808 üzletrésszel.

Székesfehérvár, 1908. december 31-én.

Strait Ferenc s. k., elnök. **Knitthoffer István s. k.,** alelnök. **Ifj. Lits Ferenc s. k.,** igazgató. **Kósa Ferenc s. k.,** igazgató. **Pangl Lipót s. k.,** igazgató.

Ezen mérleg vesztesség és nyereség-számla a felügyelő bizottsági tagok által megvizsgáltván, rendben és a kereskedelmi törvényekkel megegyezőnek találtatott.

Schmölzt József s. k.,
a felügyelő bizottság jegyzője.

Dr. Szabady József s. k.,
felügyelő bizottsági tag.

Dr. Klaucz György s. k.,
felügyelő bizottsági elnök.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.